

Основні етапи розвитку мовлення в дітей

Воротинцева Олена,

завідувач ресурсного центру

підтримки інклюзивної освіти ЗППО,

вчитель-дефектолог (олігофренопедагог, логопед)

Перш ніж дитина навчиться говорити й оволодіє своєю рідною мовою, вона видає різні звуки. Це так звана «мова немовлят», і діти в усьому світі говорять на ній приблизно однаково.

Але коли дитина має виголосити свої перші слова? Для неї важливо навчитися говорити до трирічного віку, коли її мозок стрімко розвивається. Але поки малюк ще не говорить, розвиток його мовлення залежить від його вміння говорити «мовою немовлят».

Коли дитина вимовляє свої перші слова?

Дитина починає говорити «мовою немовлят» незабаром після народження та спочатку не використовує звуки. За допомогою виразу обличчя, плачу й рухів тіла вона висловлює різні емоції та фізичні потреби – від страху й голоду до розчарування й сенсорного перевантаження. Батьки вчаться розпізнавати, яку потребу висловлює малюк своїм плачем.

Вік, коли дитина вимовляє свої перші слова, завжди індивідуальний. Але в розвитку мовлення всі діти проходять певні етапи. Якщо малюк пропустив хоча б один із них – слід проконсультуватися з лікарем.

Для того, щоб побачити відхилення у мовленнєвому розвитку дитини і якомога швидше звернутися до фахівців,

НЕ ЧЕКАТИ , ЩО ДИТИНА «ПЕРЕРОСТЕ» АБО СЛІДУВАТИ ПОРАДАМ СУСІДОК ЧИ БАБУСЬ НА КШТАЛТ «ХЛОПЧИКИ (ДІВЧАТКА) ПОЧИНАЮТЬ РОЗВИВАЮТЬСЯ (ХОДИТИ, ГОВОРИТИ....) ПІЗНІШЕ (РАНІШЕ)», НЕОБХІДНО САМИМ ЗНАТИ НОРМУ!

Етапи розвитку мовлення досить умовні, тому що кожна людина засвоює мову індивідуально, але все ж знання основних особливостей розвитку мовлення дозволяє відмежувати норму від патології.

ЕТАПИ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДИТИНИ

3 МІС. – 2 РОКИ

- **Мовлення дитини в 3 місяці.** Вона чує ваш голос, бачить вираз вашого обличчя, відгукується на інші голоси та звуки. Багатьом дітям більше подобається жіночий голос, ніж чоловічий. Також дітям подобаються голоси,

- які вони чули, перебуваючи в лоні матері. Приблизно у віці 3-х місяців малюк починає **виражати емоції** за допомогою звуків.
- **Мовлення дитини в 6 місяців.** Вона видає більшу кількість звуків і вимовляє склади слів. У віці 6-7 місяців **відгукується на своє ім'я**, *впізнає мовлення рідною мовою, може інтонаціями голосу передавати настрій*. Деякі батьки думають, що в цьому віці малюк уже вимовляє перші слова («мама», «тато»), хоча насправді це просто повторювані випадкові склади. Дитина не вкладає в них ніякого значення.
  - **Мовлення дитини в 9 місяців.** У цьому віці діти розуміють найпростіші слова («так», «ні», «привіт» тощо). Вони використовують більшу кількість приголосних звуків та інтонацій.
  - **Мовлення дитини у 12-18 місяців.** Більшість дітей уже усвідомлено говорить найпростіші слова («мама», «тато»). Розуміють прості звернення батьків до них («Будь ласка, поклади на місце»).
  - **Мовлення дитини у 18 місяців.** Зазвичай діти в цьому віці можуть вимовляти **кілька простих слів** і вказувати на людей, предмети, частини тіла, які називають батьки. Дитина **повторює останні слова або склади** в реченні, яке ви вимовляєте. Промовляючи слова, дитина може пропускати в ньому звуки або склади (наприклад, «бака» замість «собака»).

2- 3 РОКИ

У дитини 3-го року життя активно формується фразове мовлення. Згодом в мовленні з'являються прості речення.

Словниковий запас складає близько **100 слів**, до **3-х років** зростає до **500** слів. Малюк розуміє і правильно виконує двоетапну інструкцію («*піді в кухню і принеси чашику*»), вірно використовує займенники «я», «ти», «мені», речення будує з двох слів.

До двох років дитина вже **засвоює звуки: П, Б, М, Ф, В, Т, Д, Н, К, Г, Х.**

Свистячі звуки (С, З, Ц), шиплячі (Ш, Ж, Ч, Щ), сонорні (Р, Л) вона зазвичай пропускає або замінює.

Засвоює **поняття «один», «багато».**

Дитина розуміє **значення дій в різних ситуаціях** («*покажи, хто сидить, хто спить*»), значення прийменників в звичній конкретній ситуації («*на чому ти сидиш?*»).

Діти охоче слухають оповідання, казки, вірші, які вперше виводять їх за межі безпосереднього спілкування з дорослими, дають їм відомості про те, чого вони ще не бачили.

У два роки малюк має уявлення про **призначення речей** домашнього вжитку та особистої гігієни, правильно їх використовує.

Мовні надбання дітей стимулюють позитивні зрушення у їх психічному розвитку, позначаються на всіх психічних процесах (відчуттях, сприйманні, мисленні, пам'яті).